

legendidest, mida ta armastas vahel suusoojaks pajatada. Olgem ausad, loota kriminaalse taustaga (tulesüütaja) perekonnast pärit mehelt, kes oli üks Eesti Vabariigi lammutajatest 1940. aastal ja 1941. aastal vabatahtlikuna Eestit rüüstama asunud hävituspataljoni liige, et ta paljastab oma memuaarides „kogu tõe”, no ei ole võimalik. Ja nii ka läks.

Viis aastat hiljem Eesti Ekspressis ilmunud Krister Kivi intervjuus „Seltsimees Sõgel sai 75” annab isa teada, et raamatu käsikiri, mis pidi nüüd juba Soome asemel Rootsist trükki minema, läks 1994. aastal koos Võrust pärit mehega, kelle nimeks Heino Sikk parvlaevaga Estonia põhja. „Ma uskusin kogu aeg, et nad tõstavad selle laeva üles – see eksemplar oli mul hästi pakitud –, aga ei nad tõsta kunagi,” kurtis isa.

Mul on raske uskuda, et see käsikiri oli olemas, seda enam, et seltskond, kellega isa oli lähedalt seotud, oskas üldreeglina suud pidada ja sama oodati ka temalt. Pigem arvan, et kui isa arhiivis üldse midagi põnevat oli, siis see kraam on ammuilma hävitatud.

Erandiks on siiski üks pakk dokumente pealkirjaga „väga isiklik”, mille ta enne surma mulle üle andis. Sealt on pärit ka minu ema ja isa kirjavahetus, millest oli juttu raamatu alguses.

Seoses minu tööga kultuuriministeeriumi asekanstleri ja hiljem kanstlerina oli Sõgeli nimi pidevalt hambus mõjukatel meediategelastel Hans H. Luigel ja Rein Langil, kes pidasid mind ja isa personaalselt oma vaenlasteks, ja kättemaks ei lasknud ennast kaua oodata.

Suuremaks mõlluks läks seoses isa 75. sünnipäevaga 1997. aastal, mida tähistasime Underi ja Tuglase Keskuses Nõmmel. Ajakirjanikud ja fotograafid olid asja välja nuhkinud ja püüdsid iga hinna eest peomajja sisse pääseda, et oma silmaga näha, mis toimub ja kes siis kogunevad endise kirjanduspolitruki juubelitele.

Pressi eemalepeletamiseks palusin appi oma elukaaslase eksmehe Mati Kirovari, tema tundis neid ukse taga kriipijaid nägupidi ja sinna nad jäid. Juubelitelest on meil siiski olemas tore fotoseeria, mille võttis üles elukaaslase Heli kutsutud tuntud seltskonnafotograaf Viktor Burkivski.